

รายวิชาสังคมศึกษา

รหัสวิชา สด๖๑๐๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

กฎหมายหมั้น และสมรส

ครูผู้สอน ครูอาทิตย์ ศรีรุ่ง

กฎหมายหมั้น และสมรส

จุดประสงค์

นักเรียนวิเคราะห์กฎหมาย
การหมั้นและสมรสได้

ปัจจุบันประเทศไทยมีรูปแบบ
การปกครองท้องถิ่น ทั้งหมด ๕ รูปแบบ

ใช่

ไม่ใช่

เมืองพัทยา ถือเป็นการปกครอง
ส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ

ใช่

ไม่ใช่

เทศบัญญัติ คือกฎหมายที่มีการ
จัดทำโดยเทศบาล

ใช่

ไม่ใช่

กฎหมายที่องค์การบริหารส่วนจังหวัด
เป็นผู้ออก เรียกว่า ข้อบัญญัติ

ใช่

ไม่ใช่

๒ ผ่แย่าว ๓

คำศัพท์ทางกฎหมาย

ผู้เยาว์

เด็กหรือบุคคลซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะ
บุคคลจะพ้นจากการเป็นผู้เยาว์ได้ ๒ กรณี

๑. เมื่ออายุครบ ๒๐ ปีบริบูรณ์
๒. เมื่อทำการสมรส

ไม้มะ

คำศัพท์ทางกฎหมาย

โมฆะ

เสียเปล่า ไม่มีผลบังคับ
หรือผูกพันตามกฎหมาย

ไม้ม้วน

คำศัพท์ทางกฎหมาย

โมฆียะ

อาจเป็นโมฆะได้เมื่อมีการ
บอกกล่าว หรือมีผลสมบูรณ์
เมื่อมีการให้สัตยาบัน

กฎหมาย การหมั้น

การหมั้น

เป็นสัญญาอย่างหนึ่งที่ทั้ง ๒ ฝ่าย ตกลงกันว่า ชายและหญิงคู่หมั้น จะทำการสมรสกันในอนาคต แต่ไม่สามารถเอาสัญญาหมั้นมาฟ้องร้องบังคับคดี ให้อีกฝ่ายหนึ่งทำการสมรสได้

ตัวอย่างการหมั้น

นายแดง และนางสาวดำ ได้ทำการหมั้นกัน
สัญญาจะแต่งงานในอนาคต โดยนายแดงได้มอบ
แหวนเพชร เป็นของหมั้นให้แก่นางสาวดำ

เงื่อนไขการหมั้น

๑. ชายและหญิง ต้องมีอายุ ๑๗ ปีบริบูรณ์
จึงจะหมั้นกันได้ ถ้าต่ำกว่านั้นการหมั้นนั้น
จะเป็นโมฆะ

บุคคลบางประเภทแม้มีอายุครบ ๑๗ ปีบริบูรณ์แล้ว
แต่ทำการหมั้นกันไม่ได้

๑. คนวิกลจริต คนบ้า หรือคนที่ถูกศาลสั่งให้เป็น
คนไร้ความสามารถ
๒. บุคคลผู้เป็นบุพการี (พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย ทวด)
จะหมั้นกับผู้สืบสันดาน (ลูก หลาน เหลน ลื้อ) ไม่ได้

บุคคลบางประเภทแม้มีอายุครบ ๑๗ ปีบริบูรณ์แล้ว
แต่ทำการหมั้นกันไม่ได้

๓. ไม่สามารถหมั้นกับบุคคลที่มีคู่สมรสอยู่แล้ว
๔. บุคคลที่เป็นพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน
หรือร่วมแต่มารดา หรือบิดาเพียงอย่างเดียว
ไม่สามารถหมั้นกันได้

เงื่อนไขการหมั้น

๒. ผู้เยาว์จะทำการหมั้นได้ต้องได้รับ
ความยินยอมของบุคคลดังต่อไปนี้

ผู้เยาว์จะทำการหมั้นได้ต้องได้รับความยินยอม
ของบุคคลดังต่อไปนี้

๑. บิดาและมารดา

๒. บิดาหรือมารดา

ผู้เยาว์จะทำการหมั้นได้ต้องได้รับความยินยอม
ของบุคคลดังต่อไปนี้

๓. ผู้รับบุตรบุญธรรม ในกรณีที่ผู้เยาว์เป็นบุตรบุญธรรม

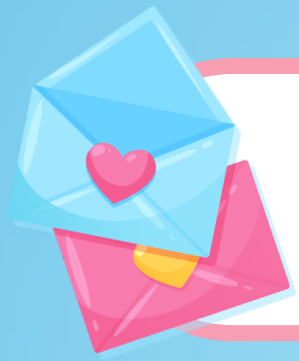
๔. ผู้ปกครอง ในกรณีที่ไม่มีบุคคลซึ่งอาจให้

ความยินยอมตาม ข้อ ๑ ๒ และ ๓

การหมั้นที่ผู้เยาว์ทำโดยปราศจากความยินยอม

ดังกล่าวเป็นโมฆียะ

ของหมั้น

ทรัพย์สินที่ฝ่ายชายได้ให้ไว้แก่ฝ่ายหญิง
ในขณะที่ทำการหมั้นเพื่อเป็นหลักฐาน
การหมั้นและประกันว่าจะสมรส
กับฝ่ายหญิง

กิจกรรม

ให้นักเรียนวิเคราะห์โจทย์ต่อไปนี้
และตอบคำถาม

อ่าน สถานการณ์

แล้ววิเคราะห์ว่ามีผลอย่างไรตามกฎหมาย

- ๑ แสงฟ้าและศักดิ์ชัยตกลงหมั้นกันถูกต้องตามกฎหมาย
ต่อมาแสงฟ้าจับได้ว่าศักดิ์ชัยแอบนอกใจไปคบกับแก้วใจ
แสงฟ้าจะมาขออำนาจ ศาลบังคับให้ศักดิ์ชัย
ทำการสมรสกับตนได้หรือไม่

อ่าน สถานการณ์

แล้ววิเคราะห์ว่ามีผลอย่างไรตามกฎหมาย

๒ พี่า อายุ ๑๖ ปีบริบูรณ์ ได้ทำการหมั้น
กับเจมส์ อายุ ๑๘ ปีบริบูรณ์ การหมั้นดังกล่าว
จะมีผลตามกฎหมายอย่างไร

อ่าน สถานการณ์

แล้ววิเคราะห์ว่ามีผลอย่างไรตามกฎหมาย

๓ แก้ว อายุ ๑๗ ปีบริบูรณ์ ได้ทำการหมั้นกับก้นต์ อายุ ๑๘ ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ได้รับความยินยอมจากบิดามารดา การหมั้นดังกล่าว จะมีผลตามกฎหมายอย่างไร

กฎหมาย การสมัคร

เงื่อนไขการสมรส

๑. การสมรสจะทำได้ต่อเมื่อชาย
และหญิงมีอายุ ๑๗ ปีบริบูรณ์
ถ้าฝ่าฝืนการสมรสจะเป็นโมฆียะ

เงื่อนไขการสมรส

๒. การสมรสจะต้องเป็นการกระทำโดยสมัครใจ
ของทั้ง ๒ ฝ่าย หากไม่สมัครใจในการสมรส

ถ้าฝ่าฝืนการสมรสจะเป็นโมฆะ

เงื่อนไขการสมรส

๓. ชายหรือหญิงที่มาทำการสมรสกัน
ต้องไม่เป็นคนวิกลจริต

ถ้าฝ่าฝืนการสมรสจะเป็นโมฆะ

เงื่อนไขการสมรส

๔. การสมรสระหว่างชายและหญิงนั้น ชายและหญิง จะต้องไม่เป็นญาติสืบสายโลหิตตรงขึ้นไปหรือลงมา

ถ้าฝ่าฝืนการสมรสจะเป็นโมฆะ

เงื่อนไขการสมรส

๕. ชายหรือหญิงที่จะทำการสมรส
ในขณะที่มีคู่สมรสอยู่แล้วไม่ได้
ถ้าฝ่าฝืนการสมรสจะเป็นโมฆะ

เงื่อนไขการสมรส

๖. หญิงที่สามีเสียชีวิตจะทำการสมรสใหม่ได้
ต่อเมื่อ สิ้นสุดการสมรสไปแล้วไม่น้อยกว่า
๓๑๐ วัน

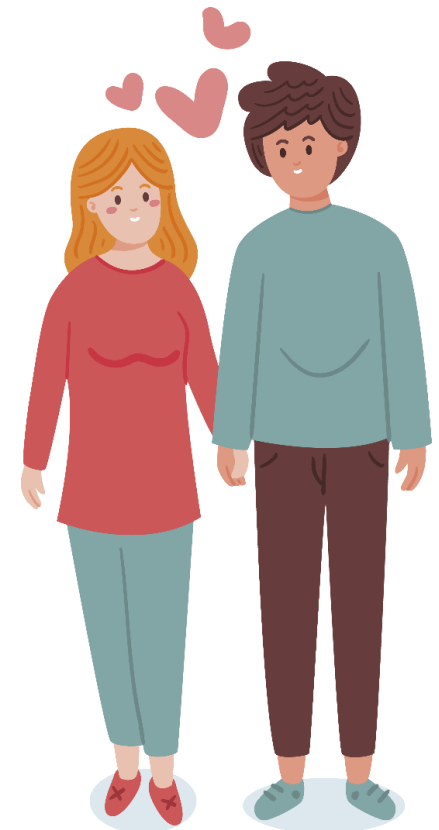

เงื่อนไขการสมรส

๗. ผู้รับบุตรบุญธรรมและบุตรบุญธรรม
จะสมรสกันไม่ได้

ถ้าฝ่าฝืนให้ถือว่าการสมรสยังมีผลสมบูรณ์
แต่จะมีผลทางกฎหมายอย่างอื่น

เงื่อนไขการสมรส

๘. การสมรสจะทำได้ต่อเมื่อชายหญิง
ยินยอมเป็นสามีภรรยาด้วยกันและ
ต้องแสดงการยินยอมนั้นให้เปิดเผย
ต่อหน้านายทะเบียน

เงื่อนไขการสมรส

๙. ผู้เยาว์จะทำการสมรสได้
ต่อเมื่อได้รับความยินยอม
จากบิดามารดาหรือผู้ปกครอง

กิจกรรม

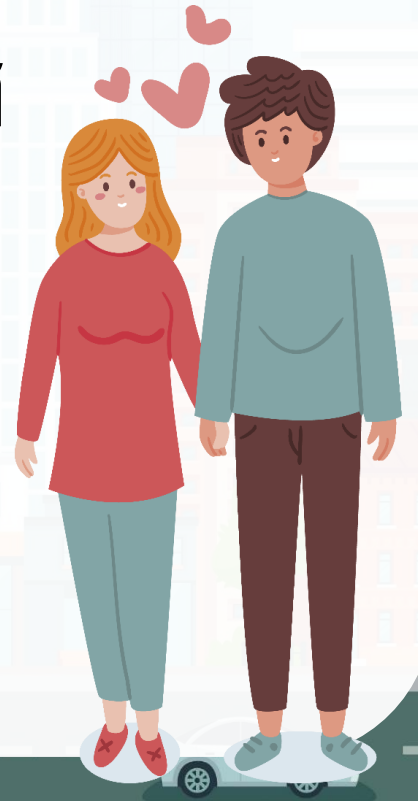
ให้นักเรียนวิเคราะห์โจทย์ต่อไปนี้
และตอบคำถาม

อ่าน สถานการณ์

แล้ววิเคราะห์ว่ามีผลอย่างไรตามกฎหมาย

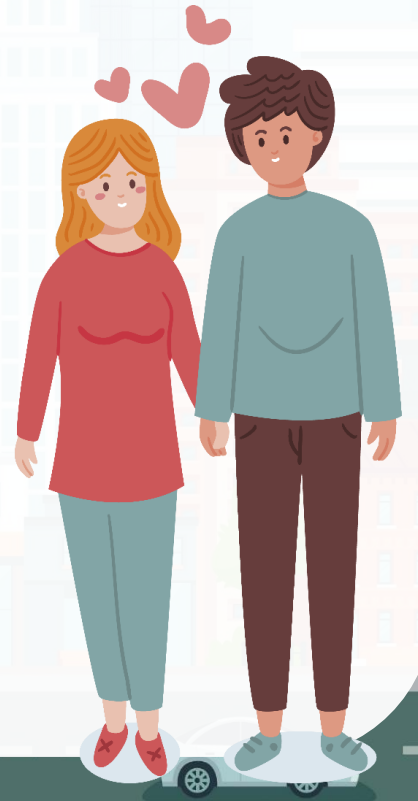
๑ แก้วตา อายุ ๑๗ ปีบริบูรณ์ ได้ทำการสมรส
กับเมธี อายุ ๑๖ ปีบริบูรณ์ การสมรสดังกล่าว
จะมีผลตามกฎหมายอย่างไร

อ่าน สถานการณ์

แล้ววิเคราะห์ว่ามีผลอย่างไรตามกฎหมาย

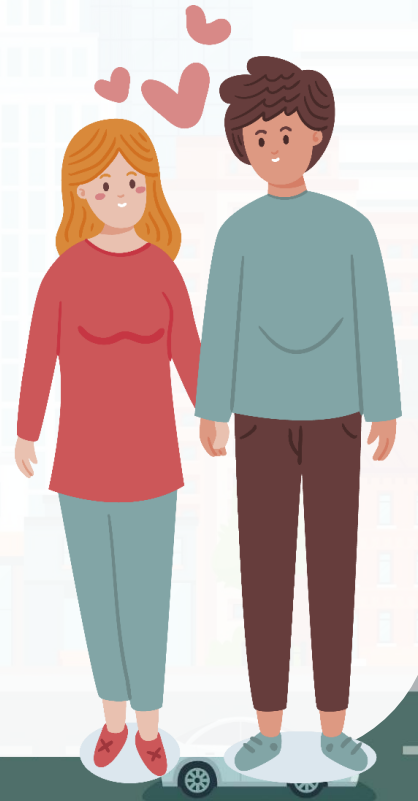
๒ ธิดา อายุ ๑๘ ปีบริบูรณ์ ได้ทำการสมรส
กับทิวา อายุ ๑๘ ปีบริบูรณ์ การสมรสดังกล่าว
จะมีผลตามกฎหมายอย่างไร

อ่าน สถานการณ์

แล้ววิเคราะห์ว่ามีผลอย่างไรตามกฎหมาย

๓ อิงฟ้าได้สมรสกับพิชิต ซึ่งเป็นคนวิกลจริต
ตั้งขึ้นการสมรสระหว่างอิงฟ้าและพิชิต
จะมีผลอย่างไร ตามกฎหมาย

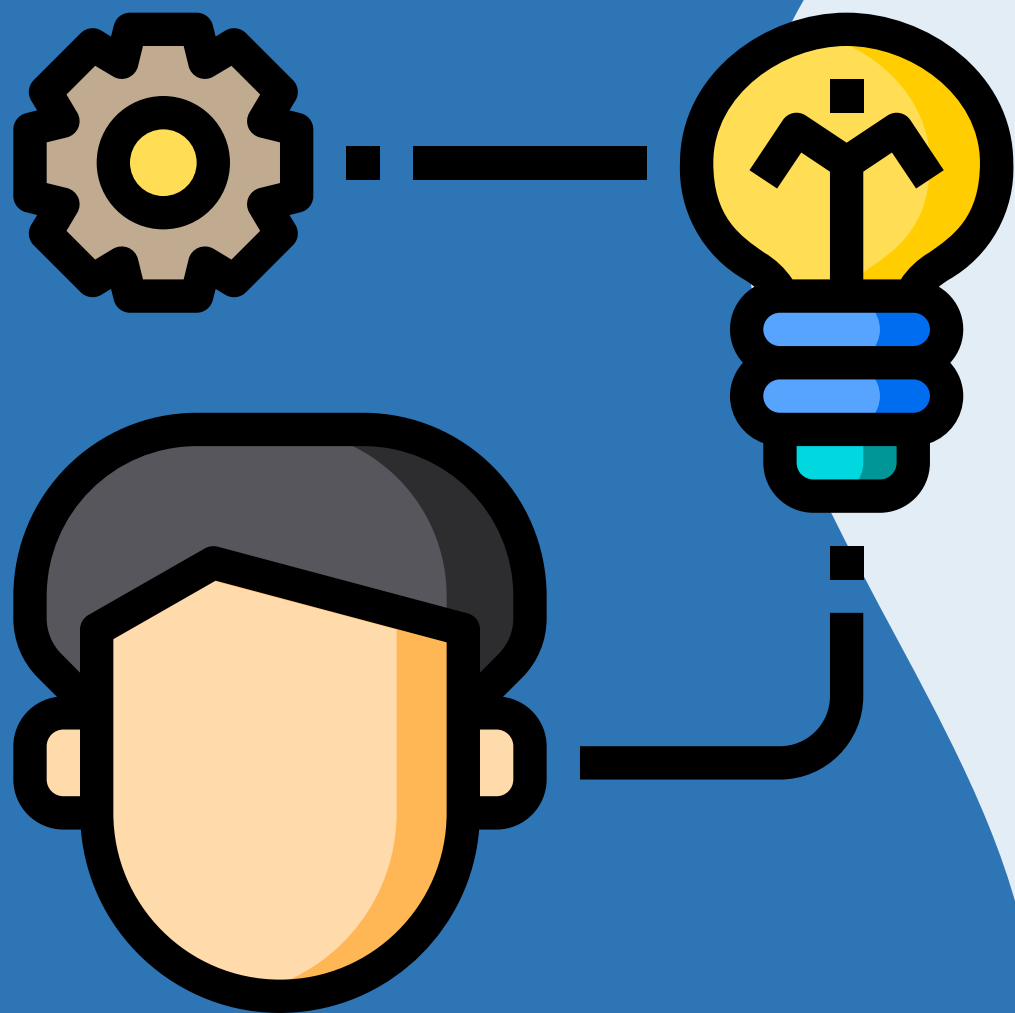
อ่าน สถานการณ์

แล้ววิเคราะห์ว่ามีผลอย่างไรตามกฎหมาย

แสงดาว ได้สมรสกับ ชีระ ซึ่งชีระก็จดทะเบียนสมรสแล้ว
กับภรรยาคนแรก และไม่ได้จดทะเบียนหย่า
ตั้งนั้นการสมรส ระหว่างแสงดาวและชีระ
จะมีผลอย่างไร ตามกฎหมาย

ตอนที่ ๑ ให้นักเรียนตอบคำถามและ
วิเคราะห์สถานการณ์เกี่ยวกับการหมั้น

ตอนที่ ๒ ให้นักเรียนนำตัวเลข
หน้าเงื่อนไขที่กำหนดมาจัดกลุ่ม
ให้ถูกต้องว่าเป็นโมฆะหรือโมฆียะ

คำชี้แจง

คำชี้แจงกิจกรรมนักเรียน

ตอนที่ ๑ ให้นักเรียนตอบคำถามและวิเคราะห์สถานการณ์เกี่ยวกับการหมั้น

ตอนที่ ๒ ให้นักเรียนนำตัวเลขหน้าเงื่อนไขที่กำหนดมาจัดกลุ่มให้ถูกต้องว่าเป็นโมฆะหรือโมฆียะ

คำชี้แจงบทบาทครูปลายทาง

๑. ครูให้นักเรียนทำใบงานเรื่อง กฎหมายหมั้นและสมรส และอ่านคำสั่งให้นักเรียนฟัง
๒. ครูให้นักเรียนลงมือทำใบงานได้
๓. ครูให้ความช่วยเหลือนักเรียนตามความเหมาะสม

ใบงานกฎหมายหมั้นและสมรส

๑. ผู้เยาว์ หมายถึง

.....

.....

๒. โฉฉะ หมายถึง

.....

.....

ใบงานกฎหมายหมั้นและสมรส

๓. โมตียะ หมายถึง

.....

.....

๔. นายแชมป์อายุ ๑๕ ปีบริบูรณ์ ได้ทำการหมั้น กับนางสาวแก้ว อายุ ๑๗ ปีบริบูรณ์
การหมั้นดังกล่าว จะมีผลตามกฎหมายอย่างไร

.....

.....

ใบงานกฎหมายหมั้นและสมรส

๕. นางสาวปิ่นอายุ ๑๘ ปีบริบูรณ์ ได้ทำการหมั้น กับนายบาส อายุ ๑๘ ปีบริบูรณ์
แต่ยังไม่ได้รับยินยอมจากบิดามารดา การหมั้นดังกล่าว จะมีผลตามกฎหมายอย่างไร

.....

.....

.....

.....

หมายเลข ๑. สมรสกับบุคคลวิกลจริตหรือคนไร้ความสามารถ

หมายเลข ๒. สมรสกับญาติสืบสายโลหิต

หมายเลข ๓. สมรสขณะอายุต่ำกว่า ๑๗ ปีบริบูรณ์

หมายเลข ๔. สมรสขณะที่ตนมีคู่สมรสอยู่

หมายเลข ๕. ผู้เยาว์สมรสโดยไม่ได้รับความยินยอม

หมายเลข ๖. สมรสโดยสำคัญผิดตัวคู่สมรส

หมายเลข ๗. สมรสโดยปราศจากความยินยอม

หมายเลข ๘. สมรสโดยถูกกลฉ้อฉล

หมายเลข ๙. สมรสโดยถูกข่มขู่

หมายเลข ๑๐. สมรสกับบุตรบุญธรรม

ໂມឡະ

.....

.....

.....

.....

ໂມຊີຍະ

.....

.....

.....

.....

สรุป

การหมั้น เป็นสัญญาอย่างหนึ่งที่ฝ่ายชายและฝ่ายหญิงตกลงกันว่า ชายและหญิงคู่หมั้นจะทำการสมรสกันในอนาคต ส่วนการสมรสเป็นการกระทำโดยสมัครใจของชายและหญิงอยู่กินด้วยกันฉันสามีภรรยา

บทเรียนครั้งต่อไป

กฎหมายมรดก และพินัยกรรม

สามารถดาวน์โหลดข้อมูลได้ที่ www.dltv.ac.th

รายวิชาสังคมศึกษาฯ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖